

СТАНОВИЩЕ

от проф. дн Тодор Георгиев Галунов, ВТУ „Св.св Кирил и Методий“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование : 2. Хуманитарни науки.

Професионално направление: 2.2. История и археология,

Докторска програма: Исторически изследвания..

Автор: Николай Валентинов Карамихов

Тема: „МОДЕРНИЗАЦИЯ ЧРЕЗ АРХАИЗАЦИЯ, ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ИДЕИ В ИРАН ПРЕЗ XX ВЕК“

Научен ръководител: доц. д-р Валентин Петрусенко, ПУ „Паисий Хилендарски“.

1. Общо описание на процедурата и докторанта

Представеният от Николай Валентинов Карамихов комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи.

Николай Валентинов Карамихов е роден през 1977 г. През 1996 г. завършва Средно образование 18то СОУ „Уилям Гладстон“, София. От 2001 г. е магистър по Съвременна история на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Зачислен е като докторант в самостоятелна подготовка в ПУ „Паисий Хилендарски“, със Заповед №РД-21-1196/11.06.2024 г. Отчислен е с право на защита на 12.06.2025 г.

2. Актуалност на тематиката

В основата си темата за Иран е слабо позната за българската историческа и политическа наука. Поставената цел на труда от автора е – „да даде качествено ново знание за процесите и явленията, свързани с най-новата история на Иран, като ги разположи в контекста на модернизацията чрез архаизация“. Заглавието на доктората е остро провокативно и поставя привидно абсурдната теза за модернизация и демократизация, чрез архаизация. Тук опиране до интересния теоретичен въпрос, който не е непознат в историята: как понякога демокрацията се брани със сила, граничеща с диктатура и това демокрация ли ще бъде ако се постигне по този начин? В добавка събитията в Иран в последните няколко месеца показват, че натрупаните проблеми на XX век са прехвърлени за решаване и в XXI век.

3. Познаване на проблема

Авторът познава отлично проблема. При разработването на темата обаче има и нещо различно, което е плюс – докторантът, говорейки за реалностите в днешен Иран, се ползва от лични впечатления, което дава на труда специфичен колорит. Може да се каже, че в този ас-

пект той върви от практиката към теорията и актуалните исторически обобщения. Техническото оформление на текста съответства на общоприетите норми.

4. Методика на изследването

Докторантът си поставя за задача в хода на изследването да изведе както позитивните, така и негативните аспекти на изследваните процеси. В разработката са ползвани различни методи: историческото описание, сравнително-исторически, историческото обобщение, историческата реконструкция, сравнителен подход. Приложената методика позволява постигане на поставените цели и задачи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

В структурно отношение дисертацията се състои от Увод, четири глави, заключение. Представена е в общ обем от 214 страници, от които 185 страници активен текст, изключително подробна библиография на български, руски и английски езици, ползвани документи и дигитални източници, и четири приложения. Използваните източници, свидетелстват за добрата научна осведоменост на докторанта по темата на изследването. В него се прави исторически анализ на избраната тема – от древността до наши дни. Той се допълва и от политологични оценки, което обогатява труда и дава възможност за повече теоретични обобщения.

Достойнства на труда:

1. Изследването носи всички белези на класическия историцизъм – богата историческа част, спазване принципите на хронологията, достатъчен емпиричен материал.
2. Постигната е висока степен на информативност и е ползван богат набор от изворов материал, проучен, обобщен и анализиран за целите на изследването, който недостатъчно е познат или ползван от българската историческа наука.
3. Демонстрирани са отлични умения и прецизност при работата с голям обем от документи, които са предпоставка за убедителни изводите. В близко време всеки български учен, който работи по тема, свързана с изследването ще се наложи да ползва голяма част от изведената тук информация. Извършена е систематизация на значителен изворов материал – слабо ползван от българската наука.
4. Попълнени са „бели петна“ в българската историография,
5. Показано е противоречивото развитие на Иран и ефекта на махалото в неговата еволюция.

Бележки и препоръки

1. Дисертацията би спечелила още ако на теоретично ниво се направят по-големи обобщения и изводи за бъдещото развитие на Иран.
2. Може да се поставят въпроси: Възможна ли е в Иран демокрация от западен тип?
3. До каква степен исляма кореспондира с представата за демокрация?
4. Обречен ли е западния свят да е в конфронтация със страни като Иран или има пътеки за сътрудничество, но при запазване на сравнително големи разделителни линии?
5. По-обширен и аргументиран отговор на основния въпрос в дисертацията – как архаизацията се оказва път към модернизацията на Иран?
6. Може ли евентуалното възстановяване на „архаичната“ монархическа институция на шаха и на династията Пахлави да се окаже път към демократизацията и модернизацията на Иран?

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът е приложил: 1 статия, публикувана в научно издание, реферирано и индексирено в световноизвестни бази данни с научна информация и две статии,

публикувани в издания с научно рецензиране. Напълно отговаря на наукометричните изисквания.

Авторът извежда 5 основни приноса. Приемам приносите и откроявам три от тях:

1. Идеята за модернизацията чрез архаизация.
2. Използването на голям брой извори и историографски изследвания, които не са в академичен оборот в българската наука и могат да бъдат основа за бъдещи изследвания.
3. Предложен е модел за изследване на съвременните процеси и явления в страните в региона.

7. Автореферат

Авторефератът е в обем 28 страници активен текст и в синтезиран вид представя най-важните насоки, изводи и приноси, постигнати в дисертацията. Посочени са приносите на автора. Отговоря на изискванията на вътрешнонормативната база на ПУ "Паисий Хилендарски", на „Закона за развитие на академичния състав” и на „Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности”. Представен е и превод на автореферата на английски език.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам доктората да се издаде като монография. Направените по време на процедурата бележки да се ползват за прецизиране на текста. Събраният материал и изводите е препоръчително да се ползват при обучението по най-нова история и политически науки. Текстът би бил и полезно четиво за политици, работещи с Иран.

Заключение:

Уважаеми колеги,

Оригиналността на дисертационния труд, начинът на неговата разработка, приложеният изворов материал и направените изводи напълно съответстват на изискванията на Закона за развитие на академичния състав. Всичко това ми дава право обосновано да предложа на уважаемото научно жури да гласува без колебание на докторант Николай Карамихов да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

1.08.2025 г.

Изготвил становището:

(подпис)

проф. дн Тодор Галунов.